

افراد دارای ناتوانی / معلولیت و مراقبت در برابر بیماری کووید-۱۹

مقدمه

افراد دارای ناتوانی / معلولیت با چالشهای متعددی در مواجهه با بیماری کووید ۱۹ مواجه هستند. به دلیل ناتوانی، یا امکان دسترسی به منابع اطلاعاتی، آموزشی و خدماتی / مراقبتی را ندارند یا دسترسی شان محدود شده است. در صورت ایجاد محدودیتهای اجتماعی، چون به تنهایی نمی توانند امور روزمره خود را انجام دهند، شرایط سخت تر، پرهزینه تر و پرمخاطره تری دارند. دسترسی به خدمات و تجهیزات (حتی تجهیزات حفاظت فردی)، برای آنها نسبت به عموم جامعه به مراتب سخت تر و پیچیده تر است. نداشتن توانایی مالی، دسترسی کمتر به اطلاعات و محدودیتهای حرکتی نیز این موضوع را تشدید می کند؛ فقط پیوسته های محدودی برای این افراد در برخی دستورات عمل ها و اطلاعات ارائه شده در نظر گرفته شده است. بنابراین برنامه ریزی و واکنش مناسب به نیازهای آنان در زمان همه گیری کووید ۱۹ به توجه جدی نیاز دارد و این مهم مستلزم کسب شناخت از دیدگاه خود این افراد در شرایط بحرانی است.

طراحی و اجرا:

مطالعه حاضر یک مطالعه ترکیبی (کمی-کیفی) است که به صورت متوالی در بهار ۱۳۹۹ در سطح ملی اجرا شد. مطالعه پیمایشی مقطعی با شرکت ۱۰۶۷ نفر از ۳۱ استان و با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته ۱۳ سوالی (برخط) دارای روایی محتوا و پایایی قابل قبول انجام گرفت. سپس جهت شناسایی موانع و تسهیل گر ها، مطالعه کیفی (رویکرد تحلیل محتوا) با مشارکت ۳۱ نفر در مصاحبه های غیرحضوری نیمه ساختاریافته فردی انجام شد.

دکتر مرضیه شیرازی خواه (استادیار مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی)
دکترحانیه سادات سجادی (دانشیار مرکز تحقیق و توسعه سیاست های دانشگاه علوم پزشکی تهران)

روش اجرا

این مطالعه با حمایت مالی دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی انجام شده و گرد تأیید از کمیته اخلاق دریافت کرده است

یافته ها

براساس یافته های این مطالعه، آگاهی، نگرش و عملکرد افراد دارای ناتوانی / معلولیت ایرانی برای مراقبت در مواجهه با همه گیری وضعیت مطلوبی دارد. بیشتر پاسخ دهندگان (۸۲٪) به محتوای عمومی مطالب آموزشی در مورد بیماری کووید ۱۹ دسترسی داشتند و از این تعداد حدود ۸۹٪ این مطالب را قابل استفاده می دانستند. تنها ۳۳ درصد از افراد مورد مطالعه به مطالب آموزشی که به صورت اختصاصی برای این گروه مخاطب تهیه شده بود، دسترسی داشتند. اما آموزش های مختص این افراد برای ۹۴ درصد از مخاطبین آنها قابل استفاده بوده است. پس از تحلیل مصاحبه ها، مفاهیم مرتبط با موانع و تسهیل گر های آگاهی، نگرش و عملکرد جامعه هدف این مطالعه، در ۴ طبقه و ۱۶ زیرطبقه گروه بندی شد. عوامل تسهیل کننده آگاهی، نگرش و عملکرد گروه هدف این مطالعه عبارتند از: تهیه و انتشار محتوای آموزشی مختلف و اطلاع رسانی آنها با استفاده از شبکه های اجتماعی و انسانی در مدت زمان همه گیری، مشارکت و همکاری و همراهی جامعه در بسیج منابع و ارائه کمک و پیگیری های فعال، توانمند بودن خود فرد ناتوان / معلول یا خانواده وی از نظر سطح تحصیلات و اقتصادی. مهمترین مانع آگاهی، نگرش و عملکرد از نظر مشارکت کنندگان، حکمرانی ضعیف خدمات توانبخشی می باشد که سبب نادیده گرفتن نیازهای خاص این گروه، در سیاست گذاری ها و برنامه ریزی ها شده و در خدمت رسانی عادلانه و باکیفیت به این افراد خلل ایجاد کرده است.

علیرغم تلاش های قبلی، مداخله های تکمیلی برای افزایش آگاهی، نگرش و عملکرد افراد دارای ناتوانی / معلولیت در مورد بیماری کووید ۱۹ لازم است؛ که مهم ترین آنها عبارتند از: تقویت چیدمان حکمرانی خدمات توانبخشی، ارتقای سطح مشارکت جامعه، تهیه بسته های حمایتی نقدی / غیرنقدی و توزیع عادلانه آن از طریق سازمان های دولتی یا مشارکت مردم، توانمند کردن افراد دارای ناتوانی / معلولیت و بسترسازی برای ارائه خدمات توانبخشی از راه دور برای این گروه، آگاه سازی عمومی و آگاهی دادن به کارکنان سلامت در مورد نیازهای خاص این افراد و نحوه برخورد محترمانه با آنها در صورت نیاز.